

Február 8-án láthatja először a Miskolci Nemzeti Színház közönsége az *Ördögök* című regényből született előadást a Kamaraszínházban. A 19. század végén és a 20. század elején Oroszországban minden szalonban, minden sikátorban, minden kocsmában művelt vagy írástudatlan emberek a végső kérdéseken gondolkodtak. A legszélsőségesebb szekták és szerveződések vetették fel fejüket, az eszmék zűrzavarában pedig elhomályosodott a legmagasabb rendű értékek jelentése. Dosztojevskij regénye, az *Ördögök* ezt a kaotikus, morális válságba jutott világot állítja elénk.

Dosztojevskij regénye nagyon gazdag és sokrétű történet, politikai és lélektani dráma, filozófiai elmélkedés és krimi egyben, az előadás arra törekszik, hogy ez a rétegzettség minél kevésbé sérüljön. **Béres Attila**, az előadás rendezője elmondta, az **Ari-Nagy Barbara** által készített színpadi változatban egyrészt egy generációs konfliktus, másrészt egy bonyolult belső mozgásoktól fűtött társadalmi tabló áll a középpontban, melynek minden alakja választ keres arra a korra, amelyben élnie adatott. – A darabban megjelenő életkísérletek mind kudarcba fulladnak, önpusztítónak bizonyulnak – vagy elpusztulnak, mert ebben a környezetben nem tudnak túlélni. Ha van valami feloldásnak nevezhető vonulat, akkor azt abban a törekvésben látom, amellyel Nyikolaj Sztavrogin próbálja megérteni saját magát, tettei motivációit és a többieket. Ő legalább saját magával őszinte. Ez viszont passzív dolog – hiába lát és tud, ha nem cselekszik.

A rendezés igyekszik reflektálni arra a – távoli – párhuzamra, amely a regény által leírt orosz anarchista törekvések és a magyar rendszerváltás eszmeisége, politikai mechanizmusainak működése között felfedezhető. – Az Ördögök története egy bomló, széteső korszakot tükröz, amikor a társadalmi felépítmény inogni kezd, beáll egy ideológiai válság, a régi rendszer már nem működik, az új pedig még nem alakult ki – elemzi a történetet Béres Attila. – Ilyenkor a legkülönbözőbb eszmék és szándékok törnek a felszínre, és összezsúpolódnak, anélkül, hogy bárki tudná, mi lesz majd a helyes út. Idealisták és cinikus törtető, fanatikusok és jószándékú tájékozatlanok mind ugyanolyan hevesen keresik az új világ kulcsát. Ezt a zűrzavart érzi meg Pjotr Verhovenszkij, és ezt használja ki egy ködös, de tetszetős elképzelés mentén, melynek valós középpontja a hatalom akarása. Az ő tragédiája – ha egyáltalán lehet ezt a szót vele kapcsolatban használni – abban áll, hogy nem tud igazán démoni, nagyformátumú machinátorrá válni, csak tehetséges, amorális ügyeskedő marad. Vele szemben, vagy mellette áll Nyikolaj Sztavrogin, aki viszont nagyformátumú egyéniség, de képességeinek nem talál irányt és szétmorzsolódik a belső feszültségeitől – mondja az előadásról a rendező.

A regényhez képest sokkal sűrűbb a színpadi átirat, így a karakterek megformálása is nehezebb feladat, hiszen egy belső utat kell a nézők számára érthetővé és láthatóvá tenni – hangsúlyozza **Bodoky Márk**. – Sztavrogin útja folyamatos keresés, egy múltban elkövetett bűn nyomja a lelkét. Keresi a feloldozást, és annak a módját, hogy hogyan lehet teljes értékű életet élni ennek a bűnnek a terhével. Emberről emberre jár, a régi ismerősök, barátok múltját, életét vizsgálva igyekszik kideríteni, hogy ők honnan, hová jutottak tudásuk birtokában, és melyiküké lenne számára is járható út. De megoldást nem talál a kérdésére. Belső vívódásai ellenére vonzza a körülötte lévő embereket, akik legendát szőnek köré, csodálatos embernek tartják, holott valójában nem igazán szolgált rá erre.

A színművész elárulta, rendkívül titokzatos maga a mű és Sztavrogin szerepe is számára. – Én is folyamatosan keresek a próbák alatt, mint ő: keresem az igazságokat, a színészi feladatokat, és sokszor megkérdőjelezem az értékét annak, amit csinálok. De pont ettől rendkívül izgalmas ez a munka. Nagyon bátor vállalkozás az előadás, és nagyon érdekes színházi nyelvet használ, ami különleges élményt tud nyújtani azoknak, akik nyitottan fogadják – ajánlja a darabot Bodoky Márk.

A mai világban az egyéni érdek áll mindenek felett, átgázolunk, átnézünk egymáson, közösségeken, nemzeteken. Egy ilyen örült, abszurd világban Pjotr valóban képes megvalósítani a célját, ám ez nem egyenlő a győzelemmel, hiszen beleőrül célja hajszolásába – mondja az érzelemmentes törtető forradalmárt, Verhovenszkijt alakító **Rózsa Krisztián**. – Nehéz ezt az öncélú férfit képviselnem a színpadon, mert én közösségi ember vagyok, tudok együttérezni a másikkal, odafigyelni másokra. Itt viszont egy lelkiismeretlen, mesteri manipulátort kell megmutatnom, aki számára csupán egy ideológia, egy terv létezik, és mindent annak rendel alá, hogy ezt a gondolatot észrevétlenül elültesse másokban is. A világban

körülnézve számtalan ilyen embert látunk, nem csak politikusok, vezéregyéniségek között, de akár hamis barátok képében a hétköznapiakban is – fejt ki a színművész. – Bármennyire taszító is számomra Pjotr karaktere, magát a szerepet mégis tudom szeretni, mert félelmeim ellenére nagyon érdekes feladat. A néző számára olyan emberi sorsokat, szellemi értékeket és ellenpéldákat kínálunk ezzel az előadással, amelyeken érdemes elgondolkodni. Amit nem merünk kimondani még magunknak sem, azt mi most kimondjuk a színpadon. Szeretjük azt látni, hogy az élet szép, de meg kell tanulnunk észrevenni és kezelni azt is, hogy a felszín alatt ott van a romlottság, az önzőség, a manipuláció, amivel mindannyian találkozunk a hétköznapiakban – tette hozzá Rózsa Krisztián.

DOSZTOJEVSZKIJ: ÖRDÖGÖK

Makai Imre regényfordítása alapján a színpadi változatot készítette: Ari-Nagy Barbara

NYIKOLAJ SZTAVROGIN ██████████ BODOKY MÁRK

PJOTR VERHOVENSZKIJ ██████████ RÓZSA KRISZTIÁN

SZTYEPAN VERHOVENSZKIJ, Pjotr apja ██████████ VARGA ZOLTÁN Jászai-díjas

VARVARA SZTAVROGINA, Nyikolaj anyja ██████████ SERES ILDIKÓ Jászai-díjas

SATOV ██████████ LAJOS ANDRÁS

DÁSA SATOVA, a húga ██████████ HORVÁTH ALEXANDRA

KIRILLOV..... FECZESIN
KRISTÓF

LIZA DROZDOVA..... PROHÁSZKA FANNI

PRASZKOVJA IVANOVNA DROZDOVA, Liza anyja..... MÁHR ÁGI Jászai-díjas

MARJA LEBJADKINA..... RUSZNÁK ADRIENN

LEBJADKIN KAPITÁNY, Marja bátyja..... KONFÁR ERIK

VIRGINSZKIJ..... KOKICS PÉTER

VIRGINSZKAJA, a felesége..... VARGA ANDREA

FEGYENC FEGYKA..... SIMON ZOLTÁN

LIPUTYIN..... SOMHEGYI
GYÖRGY

SIGALJOV..... PAPP ENDRE

ÓRNAGY..... KINCSES
KÁROLY

GAGANOV KRESZTES
SÁNDOR

TANÁR ZALÁNYI GYULA

DIÁK KOLLER
KRISZTIÁN

DIÁKLÁNY CZVIKKER
LILLA

TANÍTÓ FEKETE
ZSOLT

LJAMSIN NAGY
NÁNDOR

NASZTASZJA SZALAY PETRA

GIMNAZISTA LÁNY GULYÁS ZORKA

Díszlettervező: CZIEGLER BALÁZS

Jelmeztervező: ████████████████████ **PILINYI MÁRTA**

Dramaturg: ████████████████████ **ARI-NAGY BARBARA**

Zene: ████████████████████ **MÁRKOS ALBERT**

Ügyelő: ████████████████████ **EGYÜD TÜNDE**

Súgó: ████████████████████ **FEKETE ZSOLT**

Rendezőasszisztens: ████████ **SZALAY PETRA**

Rendező:

BÉRES ATTILA

Fotó: Éder Vera